

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Molnár János
felelős szerkesztő.

dr. Perényi József
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félre 6 kor,
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy dísz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
térmeték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár
kedvezmény.

Vivmányok Zemplénavármegye utihálózatának ujjaszervezése ügyében.

— szept. 1.

Még élénk emlékünkből él az a nagyszabású akció, melyet gróf Hadik Béla főispán a múlt év folyamán a vármegye egész közuti hálózatának ujjaszervezése érdekében megindított, s a melynek eredménye lett, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsága a közélet iránt élénken érdeklődő férfiakból álló albizottságot küldött ki, — a főispán utmutatása nyomán, kiváló szakvezetővel készített ezen program részleteinek beható megvitatására, — mely majd hivatva lesz az egész vármegyei utihálózatot reorganizálni s a régi bajokon gyökeresen segíteni.

E program, melyet a vármegye közönségének közgyűlése közlekedéssel fogadott el, 9 pontban sorolja fel ama kívánásokat, amelyek alapján a közutak ujjaszervezése keresztülvihető lesz. Legfontosabb ezek között ama kívánás, hogy a kormány a nagymihály—homonna—mezölaborez—liskói, a homonna—szinna—baligródi, továbbá a s.-a.-ujhely—borsi—abara—ráska—vajáni törvényhatósági közutakat 1905. év január 1-étől kezdődőleg állami kezelésbe vegye át. — Ez képezi egyszersmind alapját a program megvalósításának is, mivel az ezen utak államosítása folytán felszabaduló összeg a többi közut fokozatos fejlesztésére lesz felhasználandó.

Egy másik, nem kevésbé fontos kívánás volt, hogy a kormány a törvényhatóság kiépítetlen utszakainak építésére 185,237 korona 27 fillér összeget engedélyezzen egyszerre segélyképen, továbbá az, hogy Zemplénavármegye törvényhatósági utihálózata részint új utak építésével, részint némely vicinális utak a törvényhatósági közutak hálózatába való fokozatos felvételével — 186 kilométerrel kibővítsék. Végül felölelte a program a közutak műszaki szolgálatának helyesebb ellátása érdekében 4 új utbiztosi és 56 új utkaparó állásnak a szervezését, különös tekintettel a leginkább elhanyagolt állapotban lévő vicinális közutakra, amelyek a program szerint évenként a m. kir. államépítészeti hivatal műszaki közgei által, havonként pedig a törvényhatósági utbiztosok által lesznek beutazandók. A műszaki szolgálatot is ezek látnak el.

E program csaknem teljes egé-

szében a megvalósulás stádiumába jutott.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ugyanis, mint értesülünk, értesítette a vármegye közönségét, hogy a vármegye utiprogramját helyesli, annak megvalósítása érdekében kész a legmesszebbmenő áldozatokra, feltéve, ha a vármegye közönsége az időközben megalkotott 1904. évi XIV. törvényekben előirt követelményeknek megfelel. E törvény szerint a kormány a rendelkezésére bocsátott 43 millió koronából csak azokat a törvényhatóságokat segítheti, melyek közuti szükségleteiket 10% utadó kivételével mellett látják el és zárszámadásilag igazolják, hogy a kiépítendő törvényhatósági közutak építési költségeit 10% utadókulcs kivételével sem képesek elviselni; amennyiben pedig a vármegye közönsége ezidő szerint csak 8% utadót fizet, az utadót csak 2%-kal emelnie kell. S amennyiben az emelt utadó sem fogja fedezni az utak építési és fenntartási költségeit, önként következik, hogy a miniszter a megye közönségét az általa már kildatásba is helyezett 180,000 koronával fogja seydélni.

Kijelentette továbbá a miniszter, hogy bár ez idő szerint határozott állást nem foglalhat el azon kérelem tekintetében, hogy a nagymihály—homonna—m-laborez—liskói, a homonna—szinna—baligródi, továbbá a sátoraljujhely—borsi—abara—ráska—vajáni törvényhatósági közutak az 1905. év január 1-től kezdődőleg állami kezelésbe vétessenek, mert az 1894. évben megállapított utállamosítási program teljesen végrehajtva még nincs, azonban az 1906. évtől kezdődő államosítási programnak az 1905-ik év folyamán történő megállapításánál ezen utak államosításának kérdésénél a legmesszebbmenő figyelemmel lesz.

Ez utak hossza 170.956 klm., fenntartási költségük évenként 732.34 kor. 82 fill. vagyis jóval több, mint a 2% utadónak megfelelő összeg.

Végül a közutak 186 klm.-rel való kibővítésének kérdése tekintetében nincs kifogása a miniszternek az ellen, hogy az újabb utihálózatba felvenni szándékolt kiépítetlen közutak közül a fontosabbak a mostani törvényhatósági utihálózatban levő kiépítetlen és kevésbé fontos utak helyett felvétessenek a törvényhatósági utihálózatba s hogy ezeknek kiépítése a beruházási hitelből nyerendő államsegély terhére fogantossintassék.

Méltó elismerés és őszinte köszönet illeti ezért Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert, ki felismerve a vármegye közönségének egy rég táplált óhaját, elfogadta és a megvalósulás stádiumába juttatta a főispán nagyszabású utiprogramját, melylyel egyszersmind vármegyénk kereskedelmi, ipari és közgazdasági érdekei is mindinkább kielégítéshez jutnak.

Építkezések.

— szept. 1.

Valamely város haladását és külső esinosságát az jellemzi, hogy az építkezések minő arányban folynak. Van-e monumentális középületei s bir-e esinos, lakályos bérházakkal.

Városunk külső képe rövid időn belül igen sokat fog változni.

A kórház impozáns arányai már mutatkoznak. Az igazságügyi palota is pár hónap múlva fedél alá jut. Ez a két nagystilű épület lesz egyuttal két legszebb középületünk. De ezenkívül az építkezési kedv az idén úgy látszik más módon is fellendült. Számos kisebb-nagyobb lakóház emelkedik a város különböző pontjain. A polgári leányiskola is a megvalósulás stádiumába jutott. Az Éva-féle telkeken pedig, a vasúthoz közel egész új sor házat építenek, mely majdnem készen áll. A Dókus palota is befejezéshez közeledik és a Budapest felől érkező utasoknak felülök a regényes helyen emelkedő urak, mely esinos formájával igazán kedves látványt nyújt. Az igazságügyi palota és kórház elkészítése után a régi kórház, valamint a megyeház belső udvarán épült törvényszéki és fogház épület marad majd üresen. A régi kórház telkén újabb építkezések várhatók. A törvényszék és fogház mostani helyiségei pedig a jelenleg szétszórva levő különböző állami és megyei hivatalokat fogadja majd be. Ezek koncentrállásával valószínűleg a megyei ügyészség, a szolgabírói hivatal, a pénzügyigazgatóság és kir. adóhivatal mostani helyiségei fognak új lakókra várni. Az izr. hitközség is új kórházat épít. Szóval lesz változás, költözködés, üres lakás és ezzel némileg meg fog szünni a városunkban észlelhető lakás mizéria, mert sajnos Sátoraljujhelyen tudvalevőleg igen nehéz jó lakást kapni. A város népességi fejlődése nincs arányban a lakások szaporodásával. A lakások túlnyomó része régi, rozoga, szűk és túlszűfolt. A lakberek magasak. Legfőbb ideje volt, hogy az építkezések nagyobb arányokat öltsenek. Ez az arány azonban még mindig nem megfelelő. A lakás keresés úgy költözködés idején még mindig igen sok gondot okoz a városi polgárság ama részének, amely sajnos nincs abban a helyzetben, hogy saját házában lakhasson.

Önkénytelenül eszembe jut itt a helybeli állami tisztviselők sorsa, a kik igen számosan még ez idő szerint is szűk és egészségtelen, ócska lakásokban kénytelenek drága házbér fejében szorongani. Annak idején fáradoztam egy tisztviselő-telep létesítése körül. Fáradságom kartársaim közönyén tört meg. Pedig a megoldás sem nehéz, sem költséges nem

lenne. Keserűséggel látom, hogy szerény életviszonyok között élő iparosok s alsóbb rendű alkalmazottak mint építik maguknak a csinos, külön udvarral bíró lakóházakat s nem-hogy veszítenének a befektetett tőkéséből, de még megtakarításokat is eszközölnek. Pedig hát nekik sincsen heverő pénzük, legalább nagy részük nem rendelkezik azzal. Hanem ügyesek, élelmesek és nem sajnálják a fáradságot és utánjárást. A mostani viszonyok között, különösen városunkban, ahol a majdnem fölös számban levő pénzintézetek szivesen finanszírozzák a reális alapon fekvő kisebb méretű építkezéseket, Isten ellen való vétek, hogy tisztviselő társaim nem ragadják meg a kedvező alkalmat, hogy családjaik s a maguk számára egy kedves otthonot szerezzenek. — Semmit sem kockáztatnának vele, mert a kölcsön vett összeget a felépítendő lakóház nemcsak fedezi, de egy kis vagyonkát is biztosítana tulajdonosának. A törlesztés pedig (egy kis tőke hányadot is bele számítva) bőven kitelnek a lakbérből.

A számítás oly egyszerű és könnyű és még sem bir testet ölteni az eszme. Mert a magyar állami tisztviselőik, sajnos, igen kényelmes és fázik az utánjárással járó s számítás-alapuló, de végeredményében a takarékoságot szem előtt tartó vállalkozásoktól.

Sokan attól félnék — s ezen feneklett meg legkivált a felvetett eszme — hogy áthelyezés alkalmával mi lenne a házzal?

Pedig ez az aggodalom is fölösleges és alapnékül. Tegyük fel, hogy nem sikerül a házat eladni úgy, a hogy szeretnénk az ember, hát nem adja el. De ki lehet adni bérbe! Hiszen egy lakályos, kényelmes és külön udvarával bíró házat szivesen kivesz mindenki, akinek arra szükség van. És egy ilyen városban, mint Sátoraljujhely, amely a szaporodás, a fejlődés és haladás természeti törvényei alatt áll, soh' sem kell attól félni, hogy megfelelő lakás lakó nélkül marad.

Ime, annak idején felvettem az eszmét, hogy vegyük meg 30—40-en a régi temető melletti, ha jól tudom a Dókus-féle telket. Ez a város alatt van. Földmunkát nem igényel, mert sik. Ivó vize lenne minden háznak és egymásért jótállva, válvetett erővel könnyen kapnánk megfelelő kölcsönt is. Egyiknek sem került volna telkestől többbe a ház (3 szoba s meg felelő mellékhelyiségekkel együtt) 7—8000 koronánál. Nyolc ezer koronára évi 6%-os (tehát sokat mondok) kamatja 480 korona. De egy 4 ezer forintot épült ház nem annyit, hanem legalább is 6 ezer forintot, sőt esetleg még többet is ér. Nem sikerült a terv. S ime most a szomszédos Éva-féle földeken már egy egész sor új ház diszlik, akiknek tulajdonosai nem állami tisztviselők, hanem még szerényebb sorsu, illetve pályázó polgárok, s akik alig győzik fogadni a lakáskeresőket.

Segíts magadon, az Isten is megsegít! Ezt a példa beszédet nem akarják megszívlelni a magyar állami tisztviselők. Elég szomorú dolog.

Mennyi támadás, mennyi félreértés között sikerült a szövetezetet megalapítanunk és hála az égnek: sem a támadóknak, sem az aggodók-

Dunky fivérek

cs. és kir. udvari fényképészeknek

rendes két heti kirándulásokon kívül, a mi legközelebb szept. 4. és 5-én lesz, egy állandó megbizottjuk van itten a műteremben és így levételek minden nap eszkö-zöltetnek.

nak nem volt igazuk. A helybeli kereskedelemnek nem ártott, a tisztviselőknek pedig használni fog.

Mennyivel üdvösebb lenne még a tisztviselő telep. Hány helybeli iparosnak adnának munkát általa. Hány szegény ember kereshetne napszámot mellette, és hány tisztviselő költözhetne végre szerény, de kényelmes otthonába, ahol a maga ura lenne.

Azt hiszem, nem érhet sem a szereplési viszketeg, sem az önzés vádja. . . Soha nem vágytam, nem is fogok vágni vezérszerepre. Az önzés nem sarkal, mert nekem — hála a jó Istennek, már úgy is van házacskám, a mi egy kis jövedelmet hoz; hanem fáj a lelkem, a mikor látom, hogy más pályán levő polgártársaim milyen szépen tudnak segíteni magukon; tisztviselő barátaim pedig csak sopánkodnak, panaszkodnak, de tenni semmit sem tesznek . . .

Folyik az építkezés városzerte . . . Csak a tisztviselő-telep marad pium desiderium . . . Mert a tisztviselő legkevésbé törődik a maga dolgával.

Gál Lajos.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

Zempléni vármegye monografia-bizottságának legutóbb **Dókus Gyula** alispán elnöke alatt megtartott ülésén jelen voltak **Dongó Gy. Géza** bizottsági jegyző, **dr. Ferenczy Elek**, **Gál Lajos**, **dr. Hornyav Béla**, **Korbély Géza**, **Matolai Etele** alelnök, **dr. Szirmay István**, **Thuránszky László** és **Vende Aladár**. Az ülés elején **Vende Aladár**, a monografia szerkesztője részletesen beszámolt első adatgyűjtő körútjáról, mindennek előtt meleg hangon emlékezve meg arról a szívélyes vendégszeretetről, melylyel mindenütt fogadták, arról az érdeklődésről, melylyel feladatát megkönnyítették és arról az áldozatkészségről, melyet a monografia ügye iránt tanúsítottak s mely remélni enged, hogy a monografia tetemes túlkidásai fedezetet fognak találni. A bizottság örömmel és megleléssel vette tudomásul **Vende Aladár** segédszerkesztő nyilatkozatait és reményét fejezte ki, hogy további körútjában is hasonló érdeklődést fog tapasztalni. Ezután **Vende Aladár** segédszerkesztő terjedelmes jelentésben számolt be az útjában gyűjtött adatokról s érdekes objektumokról stb., melyeket a monografia számára megörökített, de melyeknek felsorolása e tudósítás határait messze meghaladja. Főbb állomásai voltak útközben **Kisbárin gr. Vay Tihamér**nál, **Magyarfesztreben Bernáth Győző**nél, **Málcán Szent-Ivány László**nál, **Szalókon Thuránszky Tihamér**nál, **Butkán Haidinger István**nál, **Berettőn Kazinczy Artúr**nál, **Gatályon Widder Samunál**, **Nagymihályon gróf Sztáray Sándornál**, **Sztankóczon dr. Ferenczy Elek**nél, **Homonnán gr. Andrassy Sándornál**, **Dubraván Haidinger Ottónál**, **Sztakesinban Hering Gottfried**nál, **Szinnán gr. Lippe Eberhard**nál és **Lehoczky Endrénél**, **Krasznibrodon Wollmann Kázmér**nál, **Sztropkón Malonyay Tamás**nál, **Kelesén Krieser Lajos**nál, **Tavarnán gr. Hadik-Barkóczy Endrénél**, **Kladzánban Vladár Emil**nél, **A. Hrabóczon Ganzauch Miklós**nál és **Mauks Árpád**nál, **A. Körtvélyesen Z. Moskovicz Géza**nál, **Rákócson gróf Wengersky Viktor**nál, **Töketerében a grófi család távollétében Malonyay Ferenc**nél, **Zemplében pedig Nyomárkay Frigyes**nél stb., nem is említve azokat a helyeket, a hol csak rövidebb időt töltött.

A jelentés meghallgatása után elnöklő alispán a bizottság nevében elismerését fejezte ki **Vende Aladár** segédszerkesztőnek azért a körültekintő szorgalmáért, melylyel a jelentésében felsorolt sok érdekes adatot és nagyobb körben még ismeretlen, számos, érdekes objektumot kikutatnia sikerült. Ezután **Vende Aladár** segédszerkesztő előadta, hogy ma, *esütörtökön indul újabb útjára, a Bodrogközre*. Miután a jelen voltak a Bodrogköz egyes községeire nézve megadták a szükséges információkat, tudomásul vette még a bizottság, hogy **Thuránszky László** főjegyző a közutak mai állapotáról szóló rész megírására vállalkozni szíves volt.

HIREK.

Bodzásujlak tüzkárosultjainak! Élénk emlékezetében élhet még olvasóinknak ama nagy szerencsétlenség, mely megyénk egyik virágzó községét, Bodzásujlakot érte aug. hó 15-én, majd 18-án. A keletkezett tüzvész egy virágzó községet döntött romokba, eltiporva annyi életet és reménykedést. Sokan jutottak a szerencsétlenség által nyomorba, szegénységbe, a jó módból koldusbotra, nélkülözésekre. És akkor, mikor a kétségbeesett emberek segélykérőleg fordulnak embertársaikhoz, úgy kell, hogy meginduljon minden szív s minden erőből hasson közre abban, hogy a sors emez üldözött lázaráit felemelhesse a porból, a kétségbeesésből az embertársi szeretet, könyörület és irgalom.

Czifrák Valér plebános és **Stefáncsik József** körjegyző most egy felhívást bocsátanak ki — melyet teljes terjedelmében alább közlünk — s melyben a nagyközönséget hívják fel a bodzásujlaki tüzkárosultak részére való adakozásra. A felhívás, mely a könyörületes emberbarátokhoz van intézve, a következőképen hangzik:

Kérem a jósziú közönséghez. A folyó hó 15-én és 18-án pusztított tüzvész által hajléktalanná lett és koldusbotra jutott bodzásujlaki tüzkárosultak részére alamizsnáért eszedünk. Hivatalos összeírás alapján a károsultak száma 176, a kár összege 517779 koronára rug. Bodzásujlak csak volt virágzó község, ma egy romhalmaz és jellemző erre vonatkozólag a kárbeesők azon nyilatkozata, „hogy sok tüzkárt láttak, de ily pusztulást még soha”. A nyomor képe leírhatatlan, mert a nagy szárazság és szélvészben nemesak a házak égett meg, de elpusztult az összes termény, takarmány, szalma, butor, ágy- és ruhanemű, több ló, szarvasmarha, számtalan sertés és talán az összes baromfi. Mentésről szó sem lehetett és aki azt tenni megkísérelte, merészségéért életével lakott, mint azt a szerencsétlen 10 áldozat és vagy 50 égési sebekkel borított szenvedő példája mutatja. A nép legszegényebb része mintegy 30—40 család a mezőn az Isten szabad ege alatt tanyázik és megindul az ember szíve, ha hallja a szerencsétlenek segélykiáltásait és látja a végzetlen inséget. Es ezen teljesen tönkrement és mindenöket vesztett, szerencsétlen családok érdekében emeljük fel esdő szavunkat az irgalmas szívekhez és Isten nevében kérjük a nagylelkű közönséget; ne engedje elpusztulni ezen igyekező, jóra való, magyar érzelmű népet és mentsük meg őket azon kétségbeesítő gondolatától, hogy nya-

kukba koldus tarisznyát akasztva elzüljenek, vagy a biztosítási 100—200 forinttal Amerikába költözve a házára nézve elveszzenek. A bodzásujlaki szerencsétlen tüzkárosultak sorsát ismételve melegen a jószívu társadalom kegyeibe ajánlva, maradunk kiváló tisztelettel. **Bodzásujlakon, 1904. aug. 30-án. Czifrák Valér, plebános. Stefáncsik József, körjegyző.**

Az adományokat kiadóhivatallunk címére is lehet küldeni, s mi azt esetről esetre nyugtázni fogjuk. Kérjük a könyörületes szívek segítségét.

A kassai egyházmegye jubileuma. A kassai egyházmegye szeptember elején ünnepli meg fennállásának századik évfordulóját. Az ünnepség programját kassai tudósítónk szerint a következőkben állapították meg: Augusztus 30-án, esti negyed 7 órakor litánia, ezután előkészítő szent beszédek mondanak és pedig a székesegyházban P. Schlek János magyar nyelven, az Orsolyaszüzek templomában P. Reisz Ferenc német nyelven, a Domonkos-atyák templomában P. Szilveszter Pál tót nyelven. Augusztus 31-én, szeptember 1-én és 2-án ugyancsak esti negyed 7 órakor litánia és szent beszéd mind a három templomban. Szeptember 3-án reggel 9 órakor a püspök megáldja és a közajátosságának megnyitja a restaurált Szent Mihály-kápolnát. Megáldás után a püspök a kápolnában csendes misét mond, a mely alatt a népénekkar a 34. gyalogezred zenekara kíséretében a szabad téren ősmagyar egyházi énekeket énekel. E szertartáshoz zászlóval való szíves megjelenésre felkérjük az összes kassai egyesületeket. Alkalmi beszédet **Kozora Endre** pápai pronotárius és városi plebános mond. Este nyolc óra után lámpionos menet indul a **Ferenc József-térről** ugyancsak a háziezred zenekarával; a püspöki palota előtt a menetet megáll s **Blanár Béla** dr. ügyvéd a város közönsége nevében üdvözi a püspököt. A menetet a Szent Mihály-kápolnánál megkérülve, a város háza előtt feloszlik. Szeptember 4-én reggel kilenc órakor körmenetet vezet, ezután pedig hálaadó ünnepi misét celebrál a püspök. Ünnepi beszédet mond **Russek Antal** győri apátkanonok. Istentisztelet után a püspök fogadja a papság hódolatát és egyéb testületek tisztelő küldöttségét.

Személyi hír. **Székely Elek** polgármester hat heti szabadságáról visszatért és átvette hivatala vezetését.

Házasság. **Veró Albert** az Ince-féle építkezési vállalat pénztárnoka örök hűséget esküdött **Klein Adélnak**, **Klein Ignác** leányának **Körbestin**. — **Fränkel Heiman** helybeli kereskedő eljegyezte **Fülöp Saroltát**, **Fülöp Lipót** leányát **Radvánczon**.

Halálozás. **Doerstling Pál**, a szerencsi cukorgyár répmag és talajvizsgáló állomásának főnöke — mint lapunkat Szerencséről értesítik — meghalt. A kiváló, jeles és általános tekintélynek örvendő férfi temetését ma tartották meg Szerencsen.

Kossuth ünnep. **Kossuth Lajos** névnapját augusztus hó 28-án ünnepelte meg a sátoraljaujhelyi függetlenségi kör saját helyiségében. Az ünnep délután 5 órakor kezdődött. Előbb **Pekáry Gyula** megnyitó beszédet tartott, majd **Matolai Etele** nyug. alispán szónoklatát hallgatta végig a jelen volt közönség. Utána beszélt még **Némethi Bertalan** izr. hitközségi jegyző és **Junger Mór** rabbi-jelölt, **Baza Barna** dr. pedig alkalmi versét olvasta föl. Este 5 óra terítők közös vacsora volt, melyet **Csernyiczky István** vendéglős szolgáltatót föl. Vacsora alatt is több pohárköszöntővel adóztak **Kossuth Lajos** emlékének.

Katonai hírek. **Jáhl Gusztáv** tábornok, kerületi parancsnok és **Ba-**

Jász György tábornok, dandár parancsnok aug. hó 30-án Sátoraljaujhelybe érkeztek, hogy az itten állomásozó honvédséghez bevonult póttartalékosok harcszerű lövészete felett szemlét tartsanak. A szemle aug. hó 31-én volt megtartva a kerületi és dandárparancsnok teljes meglelégedésére. — A Sátoraljaujhelyben állomásozó honvédség f. hó 8-án indul Egerbe, hol 18-adikáig marad a gyakorlaton.

A sárospataki főiskola — az abauj-tornavármegyei egyházmegyei közgyűlésen. Az Ab.-Tornavármegyei ev. ref. egyházmegye augusztus hó 30-án tartotta **Révész Kálmán** esperes és **Meczner József** elnöke alatt rendes közgyűlést Kassán, a vármegye háza termében. A közgyűlés tárgyszorozatának két legkiemelkedőbb pontja a sárospataki főiskola önállósítása és az ev. ref. lelkészek fizetésrendezési kérdése volt. Az előbbire nézve úgy határoztak, hogy az egyházmegye érintetlenül akarja megőrizni a sárospataki főiskola függetlenségét, semmiféle állami segítséget el nem fogad s úgy határoz, hogy együtt érez **Fejessel** aki a főiskola függetlenségéért sikra szállott. A második kérdésben a lelkészek törzsfizetését 2400 koronában óhajtkák megállapítani és felsőbb egyházi hatóságok útján a kormánytól a fizetésrendezést kérni. Semmiféle kongresszus szükségességét nem látják és ilyen esetleges kongresszusban részt nem vesznek. A közgyűlés egyéb tárgyainak elintézése után délelben a küldöttek részt vettek a közös ebéden, melyen számos felköszöntő hangzott el.

Tüzoltó-gyűlés. A sátoraljaujhelyi önkéntes tűzoltó-egyesület parancsnoksága folyó hó 1-én délután 5 órakor ülést tart a tűzoltó-örtanyán.

Egy nemzetközi zsebtolvaj elfogatása (?) A sátoraljaujhelyi rendőrség egyik detektívje szombaton elfogta **Bergmann Izrael** lemergi születésű 45 éves nyomdászát, aki egyike a legveszedelmesebb nemzetközi tolvajoknak. A **Miskolc—Mezőlaborc** közti vasúti vonalon napirenden volt zsebtolvajlásokat mind ez a **Bergmann** követte el. Erdekes véletlen folytán akadtak a zsebtolvajra. Felhő **István** sátoraljaujhelyi polgári rendőr ugyanis a vonaton megismerkedett egy elegánsan öltözött urral, aki biztositási ügynöknek adta ki magát. A két utas csakhamar elaludt. Egyszerre a titkosrendőr arra ébredt, hogy új ismerőse a kabátzsebeiben kotorász. Felhő tovább is alvást szinlelt, míg a vonat a **tőke-terebesi** állomásra ért, hol az idegent letartóztatta. Átkutaták a tolvaj zsebeit, s három pénztárcát, öt aranyórát, tizenöt gyűrűt és 30 koronát találtak nála. Az idegen bevallotta, hogy **Bergmann** a neve és hogy 6 fosztogatta hetek óta a **Miskolc—Mezőlaborc** közti vasúti vonal utazóközönségét. **Bergmann** tagja egy lemergi nemzetközi zsebtolvajbandának. A zsebtolvajt a sátoraljaujhelyi ügyészség fogházába szállították s elfogatásáról értesítették a lemergi rendőrséget (?)

Ez a hír persze szóról-szóra **kaeca**. Egy hang sem igaz belőle. Közölték pedig ezt a „Pesti Hírlap” és „Ujság” című lapok s utánuk egy pár vidéki ujság. Az *érdekeltek lapok figyelmét ismét felhívjuk erre az élénk fantáziájú töketerebesi tudósítóra, ki már ötödikben ülteti fel lapjait, melyek tőle tudósításokat fogadnak el.* Eddig minden hire légből kapott, valótlan volt. Ugy látszik, jó vicenek tartja kaecákat gyártani a lapok számára.

Tüzek Ujhelyben. Augusztus hó 29-ike óta, tehát két nap alatt 3 tüzeset volt a városban, egy pedig a város határában. A **Malártsik Pál** kárára 29-én reggel történt tüzről már írtunk. A három újabb eset aug. hó 31-én reggel volt. Kevéssel 3 óra után ifjabb **Szemán Mihály**nak a Jókai-utcán lévő 602. számú háza a melyet **Géczy István** lakott, gyu-

ladt k... szalmá... égett... így az... Schön... vezetés... megme... ház tul... ron alt... házána... A tűz h... leg a v... tott ócs... totitva... nap s e... zel ha... mentén... zelében... András... és bizt... tűz mi... tak ki... teljesen... folyólag... iránt, h... tották... zat, va... műhely... nyélek... Ugy lá... ilyen v... város l... ben tar... örkapit... nyomoz... nyét é... kívül é... Csörgő... rendezé... kezett, ... észreve...

közötti... selőtes... gyűlésé... rüláské... igen é... nagy l... szavaz... szolgál... hatva... ségétől... komoly... ségü e... Most e... érdeke... vessék... érdeke... mérték... törvény... és any... sék.

havi, vásár helybe

drás megur fárads vonult honvé dított. András 10-ik nem t rözése kedett

nyole cirkus letti t A társ azon é zönség 30 szá Helyá 80 fill 30 fill

nás Is halász Bodro lisztát dig sz hatalu Jónás után kapa, csétele mely véget

ladt ki ösmeretlen módon. A ház szalmával fedett tetőzete egészen leégett. Szerencsére szélesend volt s így az idejében kivonult tűzoltóság Schön Miksa helyettes főparancsnok vezetésével a szomszédos házakat megmentette a tűzveszedelemtől. A ház tulajdonosa azon éjjel az udvaron aludt és arra ébredt föl, hogy házának mindkét oldala lángban áll. A tűz keletkezésének oka valószínűleg a vesszőből font és sárral tapasztott ócska kémény volt. A ház biztosítva volt. A városban kiütközött tűz miatt a tűzoltók nem vonulhattak ki a buza-kazalhoz s így a kazal teljesen leégett. Ezen tüzesetből kifolyólag alapos gyanu merült föl az iránt, hogy a kazal bosszúból gyújtották föl. És hogy a Jókai-utcai házat, valamint a Maláresik-féle gépműhelyt is gyújtották, arra a körülmények is következtetni engednek. Úgy látszik, valakinek kedve telik ilyen veszedelmes játékot űzni és a város lakosságát állandóan rettegésben tartani. Úgy tudjuk, hogy a rendőrkapitányság ez irányban széleskörű nyomozást indított, melynek eredményét érdeklődéssel várjuk. — Azonkívül aug. hó 30-án Majoros Gyula Csörgő-úti házában lévő gőzerőre berendezett butorgyárában is tűz keletkezett, melyet azonban a házbéliek észrevettek és csakhamar beoltottak.

— **A Mád—Zombor—Forró-Encs közötti vasút ügye.** Mád város képviselőtestülete aug. hó 29-én tartott gyűlésén a vasútépítéshez hozzájárulásként tőle kívánt 118.000 koronát igen élénk és beható eszmecsere után nagy lelkesedéssel egyhangulag megszavazta. Ezzel fényes bizonyítást szolgáltatott arról, mennyire át van hatva a kiépítendő vasút szükségességétől és nagy fontosságától és mily komolyan törekszik e nagyjelentőségű cél, e régi óhajának elérésére. Most csak az kívánatos, hogy a többi érdekelt városok is e szép példát kövessék és hogy e fontos hegyaljai érdeket magában rejtő törekvésünk a mértékadó körök, különösen pedig a törvényhatóság részéről kellő erkölcsi és anyagi támogatásban részesíttessék.

— **Országos vásár.** A szeptember havi, úgynevezett Dióverő-országos vásár f. hó 5. és 6-án fog Sátoraljaujhelyben megtartatni.

— **Szökött katona.** Vesseli András póttartalékos honvéd hamar megunt a viszontagságos és nagy fáradsággal járó katona életet. Alig vonult be a városunkban állomásozó honvédszázalóhoz, már is hátat fordított a kaszárnyának. — Vesseli András augusztus hó 31-én este, a 10-ik századtól szökött meg s azóta nem találják. A szökött katona körözése iránt a parancsnokság intézkedett.

— **Varieté-cirkusz.** Ma estétől nyolc napon át Wisch Márton variété-cirkusza játszik a tornacsarnok melletti téren fölállított fedett sátorban. A társulatnak, mely Kassán, Miskolcson és több nagyobb városban a közönség teljes meglepedésére játszott, 30 személye és saját zenekara van. Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, karzat 30 fillér. Ma tartják az első előadást.

— **Baleset.** Balog József és Jónás István cigány-zenészek a minap halászni akartak O.-Liszka alatt a Bodrogban. A halászhoz előbb gilisztát ástak; Balog ásott, Jónás pedig szedte a gilisztaikat. Amint Balog hatalmas erővel lesújtott a kapával, Jónás éppen akkor nyult egy giliszta után s e közben érte kezefejét a kapa, úgy annyira, hogy a szerencsétlen ember összeesett. Sérülésével, mely nem súlyos természetű, ápolás végett a helybeli kórházba hozták.

— **A magyar nyelv a hadseregben.** A hadsereg rendeleti közlönye 1904. augusztus 27-én kelt körrendeletet közöl a es. és kir. hadsereg parancsnokságainak, hatóságainak, csapatainak stb. a magyarországi hatóságokkal való írásbeli érintkezés tárgyában. A rendelet értelmében a közös hadsereg minden parancsnoksága hatósága, csapata, intézete, stb. magyar polgári hatóságokkal, hivatalokkal való minden írásbeli érintkezését magyar nyelven tartozik végezni. A rendelet egyenként is felsorolja azon parancsnokságokat, csapatteket, katonai intézeteket, melyek magyarul tartoznak végezni hivatalos levelezéseiket. Ezek között van a kassai VI. hadtestparancsnokság, amelyhez Sátoraljaujhely is tartozik.

— **Szökés a fogházból.** A beregzsászi királyi ügyészség fogházából, mint egy, a sátoraljaujhelyi rendőrkapitánysághoz érkezett megkeresés jelenti, tegnap három lezárt kovács-cigány megszökött. Nevök: Balog Adám, Balog Gábor és Szeder János. Valami módon kinyitották a zárka ajtaját és az ügyészség épületére mászva, onnan három összekötözött lepedő segítségével leereszkedtek s megszöktek. Az ügyészség most a szélrózsa minden irányában keresi a szökevényeket. A köröző távirat megérkezett a helybeli rendőrséghez is.

— **Zenekedvelők b. figyelmébe!** Werner Sárka okl. cimbalom tanár-művész okl. cimbalom-magániskolájában (Kazinczy-utca, Haas Adolf-féle házban) a beiratkozások ma, szept. hó elsején megkezdődtek, hol is úgy kezdők, mint haladók, ezen közkedvelt, igaz magyar hangszerezen való tökéletes játszásban, a legmagasabb elcsikus zene elsajátításáig alapos kiképzést nyernek.

— **Statisztika a válóperekről.** A házassági perekkel foglalkozó vizsgálódás legérdekesebb része annak a kiderítése, hogy a bíróság az ítéletben minő bontókat állapított meg. Az ily vizsgálódásnál a figyelmes kutatónak mindjárt szemébe ötlök, hogy a bírói ítéletben megjelölt törvénytiszakasszok nem mindig esnek össze a házasság megszüntetését előidéző valódi okokkal s nem tárják föl azokat a lelki rugókat, amelyek a házasságot szaktitásra bírták, de azért ezeknek a formális, törvénytiszakasszokkal szolgál. Az elmúlt évben összesen 2582 házasságot bontottak föl és ezeknek a felében a bíróság bontóokul hűtlen elhagyást állapít meg. Jelentékeny számmal szerepel a háztartási kötelességek szándékos súlyos megsértése és az erkölestelen élet megátalkodott folytatása is. Ítéletben kimondott házasságtörés tíz esetben szolgált a válás okául. A házasságot érvénytelennek nyilvánító ítéletek közül tizenhárom azon alapszik, hogy azt vérokonok engedély nélkül kötötték egymással. A 2582 fölbontó ítélet közül 1479 esetben a bíróság a feleséget mondta ki vétkesnek, míg a férj hibájából csak 1014 esetben bontották föl a házasságot, mindkét házastól 59 esetben nyilvánították vétkesnek.

— **Dunky fivérek** es. és kir. udvari fényképészeknek rendes két heti kirándulásukon kívül, ami legközelebb szept. hó 4. és 5-én lesz, egy állandó megbízottjuk van itteni műtermükben és így levételek minden nap esz-közöltetnek.

IRODALOM.

— **De Circé kisasszony,** regény írta Ernest Daudet. Egy érdekesen izgató epizódot mond el ez a regény I. Napoleon uralkodásának titkos történetéből. A témáját a császárságnak csak most hozzáférhetővé lett okmányiból merítette a szerző. Hősei Napoleon titkos rendőrségének egyik kiváló embere, meg egy fanatikus királypárti fiatal leány. Pompás kor-

rajz az egész és regénynek roppantul érdekfeszítő. Megjelent az Egyetememes Regénytár sorozatában, Singer és Wolfner kiadásában. Ára színes vászonkötésben: egy korona.

— **A tartódi medvehajtás,** regény egy kötetben, írta Malonyay Dezső. Az igazi regényíró hatalmas fantáziája és színesen leíró talentuma lüktet Malonyaynak e legújabb elbeszélésében, amely egy mulófélben levő társadalomnak is megkapó rajza. Hősnője egy fiatal leány, aki félszeg pozícióba keveredik és mély érzésében találja a kifelé vezető utat. Drámai jelenetek váltakoznak benne a természetnek csudaszép leírásaival. A kötet az Egyetememes Regénytárban jelent meg, Singer és Wolfner kiadásában és ára kötvé egy korona.

— **Feri bácsi,** regény, írta Blicher-Clausen. Az északi írónők között Blicher-Clausen előkelő helyet foglal el. Finom lélekrajz, érdekes mesés-zöves és remek nyelvvezet teszük leírásait, amelyek ebben a könyvben is kifejezésre jutnak. Olyanok az ő leírásai, mint egy finom csipkés-zöves, amelyeket bevilágít a szenvedélyes érzés tüze. A regény az Egyetememes Regénytár sorozatában jelent meg, Singer és Wolfner kiadásában. Ára, színes vászonkötésben, egy korona.

TANÜGY.

— **Az Országos Nőképző-Egyesület tanintézete.** Most ősszel, az iskolaév kezdetén érdekes újítás történik az „Országos Nőképző Egyesület” tanintézetében. Mert most fog megnyitni a nyolc osztályból álló „Veres Pálné leányiskola”-nak I. és V. osztálya, mely négy év alatt fokozatosan kiépül teljes egészévé. Az új tanfolyam az állami felsőbb leányiskolák hat osztálya mellett még VII. VIII. osztályt is foglal magában. E tanfolyam nem készít kenyérkereseti pályára, hanem ellenkezőleg a sokféle pályához vezető kurzusok ellenében azon társadalmi osztályok leányainak szolgálnak, kik megszerezni óhajják a magasabb műveltséget és képzettséget, de nem céljuk a tudomány terén vagy a kenyérkereseti pályák utjain a férfiakkal versenyre kelni. Veres Pálné-nak, hazai nőnevelésünk apostolának, az volt épen lelkes törekvése, hogy az előkelő magyar családok leányainak számára olyan iskolát létesítsen, mely a bécsi, müncheni, drzsdai, svájci stb. külföldi leányintézetekhez hasonlóan, tisztán minden egyéb pályacél mellőzésével, nyolc osztályos hosszú tanfolyamával a magasabb műveltség megszerzésére nyújt lehetőséget. A nyolc osztályos tanfolyam egyöntetű egész lesz s a két utolsó osztályban olyan tárgyak tanítására fektetik súlyt, melyek a nő lelki világához legközelebb állanak; főleg tehát irodalom, esztétika, történelem, a modern nyelvek s jogi ismeretek fognak taníttatni; s a növendékek hajlamaik szerint kijelölhetik a hallgatandó tárgyak csoportját. A Nőképző-Egyesületnek régi jó hírnévnek örvendő bentlakó intézete is van, mely minden kényelemmel megfelelően van berendezve. A bentlakó növendékek iskolán kívül való idejüket külön-külön csoportokban nevelőnk felügyelete alatt töltik, hol nemesek feladataikat végzik, de gyakorolhatják magukat az idegen ajku nevelőnkkel a különféle modern nyelvek társalgásában. A szülők kívánságára a művészetekben is kiképezhetik magukat, zene, rajz, festészet, ének tanulása szabadságukban állván; s elsajátíthatnak egyes kézügyességet: mint szobrászat, virágcsinálás, főzés, a mely utóbbinak különben egész tanfolyam van berendezve. S a mit mindennek előtt lehetne említeni: vállalásos és erkölcsi nevelésben részesülnek. Van az intézetnek azonkívül a betegek részére elkülönített pavillonja. Felemlíthetők a világos, szellős kertre nyíló hálótermek, mosdó- és fürdőszo-

bákkal, melynek mindegyikében egy-egy nevelőnk őrökdi a növendék fölött. Télen koreszolyapálya nyílik meg a kerthelyiségben s a növendékeket elviszik sokszor felolvasások, színelőadások vagy hangversenyek látogatására; a bentlakó növendékek pedig olykor maguk is rendeznek előképeket, ünnepélyeket. Karácsonykor pedig az ott maradt vidékiek részére kigyul a karácsonyfa s kiki megtalálja a családiás szeretet tüzehelyét. Azért fogadjuk örömmel az „Országos Nőképző-Egyesület” ezen tanfolyamra vonatkozó legújabb határozatát és hálával tekintünk vissza a kezdeményezőre, ki a semmiből ennyit volt képes teremteni és kinek helyét és szerepét folytatja a kezdetől vele működő, nagyszellemű segítő társa, az Országos Nőképző-Egyesület jelenlegi elnöke, gróf Teleki Sándorné. Az internátusba való felvételre vonatkozó tudnivalókat, a következőkben ismertetjük: A bentlakó növendékek egy iskolai évre teljes ellátásért 1000 koronát fizetnek. Ebbe az összegbe bele van számítva a lakás, fűtéssel és világítással együtt, az élelmezés, a mosatás, a házban élvezett fürdő, valamint a folytonos felügyelet és a német meg francia nyelvű társalgásban való gyakorlás; továbbá az orvosi, táncitanítási és zongorahasználati díjak. Az 1000 korona ellátási díjon kívül fizetendő még a tan- és beiratási díj: 1—4 elemi osztályban 108 korona; a felsőbb leányiskola 4 alsó osztályában 148 korona, a felső osztályaiban 200 korona.

— **Beiratások a Carolineumban.** A helybeli paulai szt. Vinczéről nevezett szatmári irlalmas növérke vezetése alatt álló „Karolineum” felsőbb leánynevelő tanintézetben az 1904—1905. tanévi beiratások szept. hó 1., 2 és 3. napján tartatnak délelőtt 8—11 óráig, délután 3—5-ig. 9-én „Veni Sancte” a tanév megnyitása és az iskolai szabályok felolvasása. 12-én rendez előadás. A beiratásnál tartozik minden növendék szüleinek, gyámjainak, vagy ezek helyetteseinek kíséretében megjelenni.

— **A sátoraljaujhelyi állami elemi iskolában az 1904—1905. isk. évre a beiratások szeptember 1-től 14-éig naponként d. e. 8—12 óráig a következő sorrendben eszközöltetnek:** Szeptember hó 1-én, 2-án és 3-án az I. osztály. — 5-én, 6-án és 7-én a II. oszt. — 9. és 10-én a III. oszt. — 12-én a IV. oszt. — 13. és 14-én V. VI. osztálybeliek iratnak be. Az állami iskolába járó tanulók a beirási díjon kívül 4 korona tandíjat fizetnek. A teljesen vagyontalan szülék gyermekei a tandíj fizetés alól felmentetnek. Az oltási és születési bizonyítványt minden tanuló köteles a beiratáskor felmutatni.

NYILT TÉR*)

Figyelmeztetés.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy Kahan Lajos sátoraljaujhelyi lakost tűzifa és szén-üzletünkben mai napon elboacsajtottuk és így nevezett egyén nevünkben és helyettünk sem pénz felvételre, sem ügyletek kötésére jogosultsággal nem bír.

A kezéhez eszközöndő fizetéseket magunk részéről el nem ismerjük. Sátoraljaujhely, 1904. aug. 30.

Eisdörfer, Roth és Neumann.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kiadótulajdonos: Ehlert Gyula.

Cimbalmon játszásban
= alapos oktatást nyernek =
= úgy kezdők mint haladók =

Werner Sárka

okl. czimbalom tanár-művész

CZIMBALOM

MAGÁNISKOLÁJÁBAN

Sátoralja-Ujhely, Kazinczy-utca
(Haas Adolf-téle házban)

A beiratkozások folyó szeptember
hó 1-én megkezdődtek.

Állandó bizományi raktár:

Schanda V. József es. és kir. hang-
szergyáros és a pedálczimbalomok
feltalálójának legjobb minőségű
czimbalmaiból.

Tanonczul felvételik

egy jó házból való keresztény
fiu **Klauser Emil** fűszer-, csemege-
és borkereskedésében Varannó.

Két korcsma

1905. január 1-től haszonbérbe
adatik, az egyik a Liszka-Tolesvai
vasúti állomásnál, másik Erdő-
Horvát községben, mindkettő ki-
tűnő forgalmú. Pályázatok f. évi
október hó 1-ig fogadtatnak el.
— Bővebb felvilágosítást szóval
ad az uradalmi számtartóság
Tolesván.

Egy emeletes

magtár azonnal kiadó. Bővebb
felvilágosítás szerezhető Sátoral-
jaujhely, Kazinczy utca. (Besse-
nyei-ház.)

Kördöraktárnak

alkalmas s a Nagyuj-utczában
lévő 5 világos pince-szoba jutá-
nyosan kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Bútorokat

tetemesen leszállított olcsó áron lehet vásárolni az
Első zemplénmegyei honi bútor-csarnokban
S.-a.-Ujhelyben.

Bútorokat vásárolni szándékozó n. é. közönséget van
szerencsém értesíteni, hogy a „Vörös ökör“ épületében
a földszinten és az emeleten nyolcz teremben lévő

BUTORRAKTÁRAIM

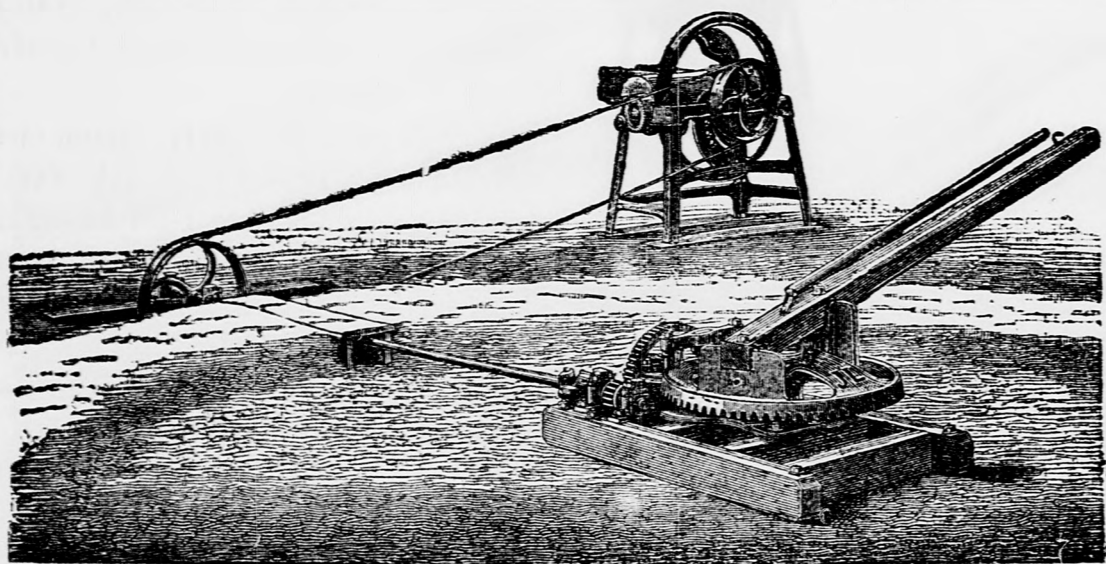
túlhalmozott készletét
helyszüke miatt
tetemesen leszállított olcsó
bevásárlási áron adom.

Miért is kérem b. látogatásukat s ígérem, hogy a
n. é. közönség bizalmát mint eddig úgy ezután is igye-
kezni fogok kiérdemelhetni.

Kiváló tisztelettel
WILHELM HENRIK.

Szecskaavágók,

kézi, járgány és gőzhajtásra, répa-
vágók, darálók, füllesztők takarmány-
kamara berendezésekből állandó nagy
raktárt tart



HERCZ JENŐ

gépgyára és vasöntője, gazdasági gépek raktára. Clayton és
Shuttleworth gépgyárosok képviselője

MISKOLCZON.



CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,

sortvetőgépek, Planet jr. kapálók,

szecskaavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók
örlőmalomok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Hirdetmény.

A méltóságos Bátor Ragályi Balassa Ferenczné szül.
Bátor Balassa Emma butkai eladott birtokában Butka köz-
ségben lévő gazdasági ingóságok ugymint: jármos ökrök, igás
lovak, ökrös és igás szekerek, ekék, boronák, hámok, fejős
tehenek, növendék marha és minden más a gazdasághoz
tartozó ingóságok, valamint takarmány és szalma nyilvános
árverésen szabadkézből és készpénz fizetés mellett elfognak
adatni 1904. évi szeptember hó 6-án regeli 8 órától kezdve.

Butkán, 1904. évi augusztus 29-én.

Uradalmi igazgatóság.

Bérbeadási hirdetmény.

Bátor Harkányi Frigyes szerencsi uradalmához
tartozó Szerencs községben fekvő u. n. „Szeplet korcsma“
a hozzátartozó ca. 11 m. hold kerti földdel együtt 1905.
január 1-től kezdve 6 évre bérbeadandó.

Érdeklődők bővebb felvilágosítást az uradalmi számtartó-
ságnál (Jajhalom puszta, vasut Takta-Harkány) nyerhetnek.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

526

B
134